Statens forurensningstilsyn
Norwegian Pollution Control Authority

Veileder om krav til finansiell garanti for avfallsdeponier

TA-2150/2006

Forord

Avfallsdeponering er regulert gjennom forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) kap. 9 om deponering av avfall.

Avfallsforskriften stiller krav om at ethvert deponi skal ha tilfredsstillende finansiell garanti eller tilsvarende sikkerhet for å sikre at forpliktelsene som følger av tillatelsen kan oppfylles. Det gjelder særlig forpliktelser til avslutnings- og etterdriftsarbeidet, da disse forpliktelsene oppstår på et tidspunkt hvor deponiet normalt har ingen eller svært begrensede driftsinntekter.

SFT har tidligere utgitt "Veileder til deponiforskriften" (TA-1951/2003), hvor kravet om finansiell garanti bare løselig blir omtalt.

Det er utfordrende å stille krav til finansiell garanti, dels fordi denne typen kravstilling er ny og dels på grunn av den lange tidshorisonten som garantien skal gjelde for. I denne veilederen gis en gjennomgang av ulike tekniske løsninger for å stille slik garanti og hvilke fremtidige kostnader som skal omfattes av garantien. I tillegg gis et konkret eksempel for å illustrere hvordan vi tenker oss at dette kan gjøres.

Deponier er ulike, og det kan derfor være ulike former for garantistillelse som passer for de enkelte deponier. Det er den enkelte deponieier som må vurdere hvilken form for garantistillelse som er best egnet for sitt deponi, og som må dokumentere i sin søknad til forurensningsmyndigheten hvordan den foreslåtte garantien dekker de krav deponiregelverket stiller.

SFT håper dette materialet vil bli til hjelp og nytte i arbeidet med å gjennomføre deponiregelverket for både deponieiere, fylkesmannen og SFT selv.

SFT, Oslo, januar 2006

Hilde Terese Hamre
direktør for lokalmiljøavdelingen

Innhold

1 Innledning 5
2 Ulike former for garantistillelse 6
2.1 Ulik organisering og lovregulering av avfallsdeponier 6
2.1.1 Deponier som eies av en kommune eller et kommunalt selskap 7
2.1.2 Deponier som eies av et interkommunalt selskap 7
2.1.3 Deponier som mottar avfall fra andre og er eid av et aksjeselskap e.l. 8
2.1.4 Bedriftsinterne industrideponier 8
2.1.5 Særlig om deponi som får endret tilknytningsform, f.eks. selges 8
2.2 Avsetning i fond 9
2.3 Stiftelse 10
2.4 Bankgaranti 10
2.5 Pantstillelse i fast eiendom eller pengekrav 11
2.6 Forsikring 11
2.7 Konserngaranti 11
2.8 Om skattemessig behandling av avsetninger over drift 12
3 Kostnader ved avslutning og etterdrift 13
3.1 Generelt om finansiering av garantistillelsen 13
3.1.1 Deponier eid av kommuner eller av selskap organisert etter lov om interkommunale selskap 13
3.1.2 Deponier eid av aksjeselskap eller andre selskap med begrenset ansvar som tar i mot avfall fra andre 14
3.1.3 Bedriftsinterne industrideponier 14
3.2 Deponier som har vært i drift før deponiforskriften ble vedtatt 14
3.3 Vurdering av kostnader ved avslutning og etterdrift 15
3.4 Beregning av nødvendig garantibeløp 15
3.5 Avsluttende merknader om garantistillelse 16
Vedlegg I. Sjekkliste for kostnader ved avslutning av deponi 17
Vedlegg II. Sjekkliste for kostnader i etterdriftsperioden 18
Vedlegg III. Gjennomføring av de økonomiske beregningene 20
Vedlegg IV. Beregningsteknisk eksempel 22
Vedlegg V. Opprettelsesdokument for stiftelsen Stendafjellets Etterbruksfond 28

1 INNLEDNING

I avfallsforskriften kapittel 9 om deponering av avfall, stilles i § 9-10 krav om at:

"Ethvert deponi skal ha tilfredsstillende finansiell garanti eller tilsvarende sikkerhet for å sikre at forpliktelsene som følger av tillatelsen, herunder avslutnings- og etterdriftsprosedyren som kreves etter § 9-15, kan oppfylles.

Samtlige kostnader til anlegg og drift av et deponi skal dekkes ved den prisen som den driftsansvarlige krever for deponering av avfall på deponiet. Dette gjelder også kostnaden ved finansgarantien eller tilsvarende sikkerhet som nevnt i første ledd og anslåtte kostnader ved avslutning og etterdrift av deponiet i en periode på minst 30 år."

Forskriften gjelder i dag for nye deponier som søker om utslippstillatelse, mens det for alle eksisterende deponier er en overgangsperiode. Fra juli 2009 skal alle deponier som er i drift oppfylle alle krav i avfallsforskriften kap. 9 om deponering av avfall. Den driftsansvarlige ved alle eksisterende deponier må søke om ny utslippstillatelse. Søknaden må bl.a. forklare hvordan kravet til finansiell garanti etter avfallsforskriften § 9-10 er tenkt oppfylt, jf. forskriften § 9-8 punkt i) om søknadens innhold.

Driftsansvarlig må i søknaden foreslå hvilken form denne garantistillelsen skal ha. Forurensningsmyndigheten skal i sin tillatelse, jf. avfallsforskriften § 9-9 punkt e), stille krav til garantien. Myndighetene må vurdere om søkerens løsning tilfredsstiller de krav som må stilles til garantiens sikkerhet i forhold til konkurs eller annen driftsnedleggelse, jf. kap. 2, og til størrelsen på det garanterte beløp, jf. kap. 3.

De ulike deponier som omfattes av kravet om finansiell garanti er ikke en ensartet gruppe. Noen deponier har som primæroppgave å ta i mot restavfall fra kommunal renovasjon, andre mottar næringsavfall på kommersiell basis, og det finnes en lang rekke bedriftsinterne industrideponier. Disse deponerer avfall fra bedriftens egen virksomhet. Kravet om garantistillelse er det samme for disse ulike deponiene, men fordi virksomhetene er så forskjellige kan løsningene som velges bli svært ulike.

Uavhengig av hvordan den finansielle garantien stilles, må alle som vil drive deponier i sin søknad om utslippstillatelse gjennomgå kostnadskomponentene i garantigrunnlaget. Det er usikkerhet knyttet til å vurdere størrelsen på disse kostnadskomponentene mange tiår frem i tid. Den enkelte deponieier må fremlegge nødvendig dokumentasjon på at garantien er tilstrekkelig sikret for formålet, og at det avsatte beløp er tilstrekkelig til å dekke deponiets forpliktelser.

Det forskriftsmessige kravet om finansiell garanti i avfallsforskriften § 9-10 gjelder ikke for deponier som legges ned før 16. juli 2009. Forurensningsmyndigheten kan uansett stille krav om slik garanti eller andre krav med hjemmel i forurensningsloven, jf. § 20. Uavhengig av spørsmålet om slik garanti, er driftsansvarlig ansvarlig for at alle vilkår og krav som er satt av forurensningsmyndigheten for avslutningen av deponiet oppfylles.

2 ULIKE FORMER FOR GARANTISTILLELSE

Det kan tenkes en rekke ulike praktiske måter å gjennomføre kravet om å stille finansiell garanti på, og vi ser i dette kapitelet på de mest nærliggende formene for garantistillelse. SFT vil likevel understreke at det er den enkelte deponieier som må gjøre et valg i forbindelse med sin søknad om utslippstillatelse.

Garantistillelse kan gjøres i form av individuelle ordninger for hvert enkelt deponi, eller det kan gjøres i form av kollektive ordninger. Med kollektive ordninger tenkes her på f.eks. en bransjestiftelse eller en fondsbasert løsning på bransjenivå. Ved slike kollektive ordninger må i all hovedsak likevel de midler det enkelte deponi har skutt inn øremerkes til å dekke de faktiske fremtidige kostnadene ved det samme deponiet. Det vil likevel kunne være administrative og enkelte andre besparelser ved en slik organisering. SFT vil derfor anbefale bransjene å vurdere slike ordninger.

Uansett hvilken form for garantistillelse som velges, må driftsansvarlig utarbeide et overslag over avslutnings- og etterdriftskostnadene, og forurensningsmyndigheten må kunne godkjenne dette, jf. avfallsforskriften § 9-9 punkt e) og omtale i kap. 3 i denne veilederen. Vi understreker at størrelsen av finansielle garanti eller annen tilsvarende sikkerhet ikke begrenser deponieiers forpliktelser etter forskriften for øvrig.

Et viktig krav til garantien/sikkerhetsstillelsen er at den er tilfredsstillende sikret og gjelder uavhengig av om den driftsansvarlige/virksomheten opphører gjennom konkurs eller annen virksomhetsnedleggelse. Garantien/sikkerhetsstillelsen må i tilfelle være sikret slik at forurensningsmyndighetens krav til avslutning og etterdrift kan oppfylles også etter en ev. virksomhetsnedleggelse. Det betyr at ved en eventuell virksomhetsnedleggelse kan den økonomiske garantien overtas av andre, som på vegne av forurensningsmyndigheten kan gjøre det praktiske arbeidet i avslutnings- og etterdriftsperioden. Garantistillelsen må dermed sikre at det foreligger midler til å dekke kostnadene ved å administrere arbeidet i avslutnings- og etterdriftsfasen.

2.1 Ulik organisering og lovregulering av avfallsdeponier

Avfallsdeponier kan være organiserte på ulike måter, og organisasjonsformene er regulert etter ulike lov- og regelverk. Hvilken form for garantistillelse eller annen form for sikkerhet som er mest tjenlig, må derfor vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Rent generelt legger SFT betydelig vekt på at kostnadene forbundet med avfall som er underlagt lovpålagt renovasjon (dvs. husholdningsavfall) skal dekkes i sin helhet gjennom renovasjonsgebyrene. Det gjelder også kostnadene forbundet med en finansiell garanti. SFTs tilrådning er derfor at garantien bør gjennomføres i form av en avsetning av penger som gjøres i takt med deponiets oppbyggingstid.

Tilsvarende gjelder for deponier som mottar næringsavfall. De er nødt til å sikre at de tar betalt for fremtidige forpliktelser som skyldes avfall gjennom mottaksprisen. Hvis

ikke mottaksprisen dekker avsetninger til disse fremtidige forpliktelsene, vil deponiet være underfinansiert ved avslutningstidspunktet.

Vi minner også om at deponiregelverket stiller krav om oppbygging av garantien gjennom driftsperioden. Samtidig gjør vi oppmerksom på at forurensningsloven gir hjemmel for å stille strengere krav, og at forurensningsmyndigheten i særlige tilfeller kan stilles krav om at hele garantien skal være tilstede på et tidlig tidspunkt.

2.1.1 Deponier som eies av en kommune eller et kommunalt selskap

For slike deponier gjelder det særlige forhold at en kommune ikke kan slås konkurs, og heller ikke opphøre på annen måte (ved en kommunesammenslåing tar de ulike kommunene med seg sine tidligere forpliktelser). Isolert sett kunne derfor en kommunal garanti være en tilstrekkelig sikkerhet for beløpet. Det vil imidlertid komme i strid med avfallsforskriften § 9-10 om at kostnadene ved garantien skal dekkes av den prisen deponiet krever for å motta avfallet. Det vil også være problematisk hvis det på et senere tidspunkt skulle være ønskelig å omorganisere deponiet og organisere det som et aksjeselskap e.l. Generelt sett vil en kommunal garanti være enklest å forholde seg til om deponiet drives som en integrert del av kommunens virksomhet.

Kommunens kostnader forbundet med husholdningsavfall kan og skal alltid dekkes inn gjennom de kommunale renovasjonsgebyrene, jf. f.eks. SFTs veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr (TA-2001/2004). For å dekke forpliktelsene knyttet til husholdningsavfall er drift i kommunal regi normalt enkelt å håndtere, f.eks. gjennom avsetning av tilstrekkelige midler i et bundet driftsfond. Fondets størrelse vil imidlertid ikke være begrensende for kommunens eventuelle ytterligere forpliktelser i samsvar med deponitillatelsen.

Det er likevel verdt å merke seg at hvis kommunen på et senere tidspunkt skiller ut deponiet i et aksjeselskap, må kommunen sørge for at allerede opparbeidede forpliktelser sikres på en tilstrekkelig måte. Det innebærer at midlene må være sikret å gå til formålet ved et ev. opphør av aksjeselskapet, jf. kap. 2.1.3 nedenfor.

Om kommunen i tillegg til husholdningsavfall tar i mot næringsavfall på deponiet, må kommunen sikre seg at det settes av tilstrekkelig midler gjennom mottaksgebyret til å dekke en tilsvarende andel av avslutnings- og etterdriftskostnadene.

2.1.2 Deponier som eies av et interkommunalt selskap

Interkommunale selskaper kan være organisert etter lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). Slike selskaper er selvstendige rettssubjekter. IKS-loven gjelder for selskaper der deltagerne er kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper. Private, staten eller heleide kommunale aksjeselskaper kan ikke være deltakere. IKS-selskaper kan på linje med kommuner ikke gå konkurs da eierkommunene hefter for ev. gjeld i selskapet.

Oppbygging av den finansielle garantien kan skje i form av fondsoppbygging i selskapet eller i de enkelte deltagerkommunene. Isolert sett kan det også tenkes at

sikkerheten stilles i form av en kommunal garanti. Det er likevel ikke uproblematisk, jf. omtale under kap. 2.1.1 ovenfor.

Hvis det interkommunale selskapet etter IKS-loven senere blir omorganisert til et aksjeselskap eller til en annen selskapsform med begrenset ansvar, må deltakerkommunene sørge for at de allerede opparbeidede forpliktelser sikres på en tilstrekkelig måte.

Interkommunalt samarbeid mellom kommuner kan også skje i et aksjeselskap med begrenset ansvar, jf. omtale nedenfor under pkt. 2.1.3.

2.1.3 Deponier som mottar avfall fra andre og er eid av et aksjeselskap e.l.

Aksjeselskaper, og andre selskap organisert som selskap med begrenset ansvar, kan gå konkurs eller legges ned av andre årsaker. Eierne av slike selskaper har ingen økonomiske forpliktelser utover den kapital de har skutt inn i selskapet, med unntak av ev. garantier eiere har gitt til aksjeselskapet. For at et aksjeselskaps forpliktelser til avslutning og etterdrift av et deponi skal være sikret ved en ev. konkurs, må garantien være sikret utenom selskapet til fordel for forurensningsmyndigheten.

2.1.4 Bedriftsinterne industrideponier

En rekke bedrifter deponerer avfall fra egen industrivirksomhet på internt deponi. Mange av disse bedriftene har en tillatelse fra forurensningsmyndigheten som dekker både selve produksjonsvirksomheten og avfallsdeponiet. Kravet til finansiell garanti er det samme for de bedriftsinterne deponiene som for andre deponier.

Industribedrifter er normalt organisert som aksjeselskaper, men kommer likevel i en særstilling i forhold til aksjeselskaper som tar i mot avfall fra andre. Deponiet mottar bl.a. ikke inntekter ved å ta i mot avfall. Bedriftsinterne deponier kan også skille seg vesentlig fra deponier som mottar blandet avfall fra andre ved at avfallet som deponeres ofte er relativt homogent, det kan være inert eller på annen måte skille seg vesentlig fra blandet kommunalt avfall.

Siden de bedriftsinterne deponiene normalt ikke har egne inntekter ved mottak av avfall, vil det som en hovedregel måtte avsettes midler fra bedriftens øvrige virksomhet til oppbygging av finansiell garanti. Sikkerhetsstillelse i form av konserngaranti er også en mulighet som kan være aktuell, forutsatt at forurensningsmyndigheten aksepterer konsernet som tilstrekkelig solid, jf. kap. 2.7 nedenfor. Det kreves særlig varsomhet fra forurensningsmyndighetene dersom man ønsker å godta en konserngaranti. I enkelte tilfelle kan imidlertid dette være en hensiktsmessig løsning.

2.1.5 Særlig om deponi som får endret tilknytningsform, f.eks. selges

Hvis et deponi blir solgt til ny eier, må den driftsansvarlige sørge for at deponiet fortsatt har en sikkerhetsstillelse som er tilfredsstillende for

forurensningsmyndigheten. Hvis garantien er stilt i form av kontantbeløp satt av i stiftelse, fond, som pant i bankkonto e.l., er det normalt uproblematisk.

Hvis garantien er i form av en kommunal garanti og deponiet er et kommunalt deponi som blir skilt ut som et aksjeselskap, må kommunen enten fortsette å garantere for selskapet eller driftsansvarlig må sørge for tilstrekkelig kontantbeløp i en stiftelse, fond, bankkonto med pant e.l. ved overføringstidspunktet eller etablere annen garanti.

Hvis en virksomhet med eget deponi som er omfattet av en konserngaranti selges ut av konsernet, må den driftsansvarlige sørge for at det blir etablert en garanti som er akseptabel for forurensningsmyndigheten, jf. bl.a. bestemmelser om meldeplikt i utslippstillatelsen. Hvis en tilsvarende konserngaranti fra ny eier ikke blir akseptert, må det f.eks. settes av kontanter i stiftelse, fond, bankkonto med pant e.l. til å dekke allerede påløpte garantiforpliktelser.

2.2 Avsetning i fond

Den finansiell garantien/sikkerhetsstillelsen kan etableres ved at det bygges opp fondsavsetninger. Fond må bygges opp gjennom deponiets drift, slik at når deponiet slutter å ta i mot avfall finnes det økonomiske midler til å oppfylle deponiets forpliktelser til avslutning av deponiet og etterdriftsperioden. Fond kan være individuelt knyttet til den enkelte virksomhet eller bransjefond.

Forurensningsmyndigheten må kunne kreve dokumentasjon på at fondet er sikret til avslutning og etterdrift av deponiet om virksomheten nedlegges. Fondet må ikke kunne bli brukt til andre formål, eller bli utsatt for annen kreditorpågang om bedriften legges ned eller slås konkurs. Det må dokumenteres at myndighetene har adgang til å disponere de avsatte midlene/fondet dersom virksomheten opphører.

Det innebærer i praksis at fondsavsetninger mv. i eget selskap i seg selv ikke er tilstrekkelig sikret mot kreditorpågang om virksomheten nedlegges. Aksjeselskaper som velger en fondsløsning må derfor foreta avsetninger utenfor selskapet på en måte som medfører at eierrådigheten over midlene tapes. Det skal etter praksis mye til før eierrådigheten anses tapt over penger. Det anses f.eks. ikke å være tilstrekkelig at to selskaper setter inn like beløp på en sperret konto hos hverandre for å sikre midlene mot kreditorer eller et konkursbo.

En mulig løsning er opprettelse av et selvstendig bransjefond som fungerer som en poolordning for flere deponier. Den største fordelen ved en slik løsning ligger på den administrative siden, i form av felles forvaltning. Ved en slik løsning må de enkelte deponis innbetalinger holdes atskilte gjennom egne konti e.l., for å sikre at midlene faktisk sikres til det enkelte deponis forpliktelser. En mindre andel kan gå til en fellespott for å dekke administrasjon og ev. uforutsette kostnader som måtte dukke opp ved et enkeltdeponi. Ved etableringen av et ev. bransjefond må etablererne sikre at det enkelte deponis innskutte midler faktisk er sikret fra andre kreditorer om en deltaker i fondet opphører å eksistere som følge av konkurs e.l.

Sammenslutninger av driftsansvarlige som ønsker å etablere en slik ordning må gjennom søkeprosessen avklare forurensningsmyndighetens krav i direkte kontakt med myndighetene. Se også om stiftelse i kap. 2.3 nedenfor.

2.3 Stiftelse

Forurensningsmyndigheten kan godkjenne at den driftsansvarlige etablerer en stiftelse for å ivareta garantien/sikkerhetsstillelsen. Stiftelser er regulert av stiftelsesloven av 15. juni 2001. En stiftelse er en selvstendig juridisk person, som er uavhengig av stifterne. En stiftelse eier sin formue (grunnkapital), og denne kan ikke være gjenstand for pågang fra stifternes / innskyternes særkreditorer ved en ev. konkurs eller annen nedleggelse av virksomhet. Den eller de som oppretter en stiftelse har med andre ord ikke eierrådighet over stiftelsen eller dens formue. Etablering av en stiftelse er en godt egnet måte å sikre at de avsatte midlene faktisk går til det forutsatte formål. De formelle reglene for opprettelse av en stiftelse i stiftelsesloven kapittel 2 må være fulgt for at stiftelsen skal være gyldig.

Stiftelsens kapital må være slik at den, med tillegg av den løpende, akkumulerte avkastning på kapitalen, alene må kunne dekke fremtidige kostnader knyttet til avslutnings- og etterdriftsperioden, samt administrasjonskostnadene for stiftelsen.

Stiftelser kan opprettes for et enkelt avfallsdeponi eller for flere deponier i fellesskap, som en bransjestiftelse, jf. teksten over om bransjefond. Stiftelsen må i tilfelle ha som eneste formål, nedfelt i vedtektene, å sikre de(t) aktuelle deponi(er)s gjennomføring av krav i utslippstillatelsen til avslutning og etterdrift.

Administrasjonskostnadene for stiftelsen over minst 30 år vil belaste kapitalen. Ved etablering av en bransjestiftelse, vil denne kostnaden bli fordelt på flere.

SFT kjenner til to konkrete eksempler på at stiftelse har blitt brukt til dette formålet, begge i Hordaland. Stiftelsen Mjelstad restdeponis etterdriftsfond og stiftelsen Stendafjellets Etterdriftsfond, er begge etablert etter krav om etablering av økonomisk sikkerhet i utslippstillatelsen fra fylkesmannen. Som et eksempel på opprettelse av en stiftelse, følger opprettelsesdokument med vedtekter for stiftelsen Stendafjellets Etterdriftsfond i vedlegg V.

2.4 Bankgaranti

Bankgaranti innebærer at en bank eller annen finansieringsinstitusjon garanterer økonomisk for avslutnings- og etterdriftsforpliktelsen. Normalt baseres slike garantier på en beløpsmessig begrensning, som må knyttes til det overslaget over avslutnings- og etterdriftskostnadene som myndighetene kan godkjenne. Etter det SFT kjenner til, ligger et slikt 30-årsperspektiv normalt utenfor tidshorisonten for ordinære bankgarantier. Det kan likevel tenkes at deponiregelverket kan bidra til å skape en etterspørsel etter et slikt produkt som gjør at finansieringsbransjen vil etablere dette.

Forurensningsmyndigheten må være oppmerksom på at det for bankgarantier kan bli satt inn oppsigelsesfrister. Når det gjelder slike frister må det vurderes i hvert eget tilfelle hvorvidt de kan aksepteres.

2.5 Pantstillelse i fast eiendom eller pengekrav

Den driftsansvarlige kan stille egen pantsikkerhet for kostnadene til avslutning og etterdrift av deponiet. Dette kan f.eks. være pant i fast eiendom, i anleggsmidler, driftsløsøre mv., eller det kan være pant i en bankkonto hvor avsetninger gjort gjennom driftsinntekter er plassert. Det kan også være pant i andre verdipapirer mv.

Grunnet den lange tidshorisonten på 30 år, er det mest sannsynlig at pant i fast eiendom eller bankkonti er mest aktuelt, da eiendeler som driftsløsøre etc. kan være betydelig forringet i verdi - og kanskje helt verdiløse mot slutten av perioden. Pant i fast eiendom mv. er trolig mest aktuelt for virksomheter med bedriftsinterne deponier (industrideponier), og som har annen fast eiendom utenom selve deponiet som kan stilles som pant.

En løsning er at staten får pant i en fordring (bankinnskudd) deponiet har på sin bank. Innskuddet får rettsvern ved underretning til skyldner, dvs. banken. En viktig forutsetning er at pantsetter mister rådigheten over pantet. Det gjøres ved at banken får beskjed om at pantsetter mangler rådighet over pantet. Meldingen må klart og entydig gi uttrykk for hvilket krav pantsettelsen gjelder. Meldingen må også gå ut på at det pantsatte godet er overført til en navngitt panthaver (forurensningsmyndigheten). Panteretten til innskuddet vil da stå seg i en konkurs.

Pant i en sperret bankkonto er en særlig egnet sikkerhetsstillelse. Det er oversiktlig og det fremstår som enkelt å få tilgang til midlene i en eventuell ansvarssituasjon. Vi kommer ikke her inn på den praktiske administrasjonen av midlene når det oppstår en ansvarssituasjon.

For at en pantstillelse skal kunne godkjennes må det være samsvar mellom verdien av pantet og det overslag som deponieier har gjort over avslutnings- og etterdriftskostnadene, og som forurensningsmyndigheten kan godkjenne, jf. kap. 3 nedenfor. Det er betydelig usikkerhet ved verdifastsettelsen av slik pantstillelse, og det må brukes skjønn i hvert enkelt tilfelle for å vurdere hvorvidt et konkret pant kan aksepteres. Det må forutsettes at pantstillelsen har førsteprioritet i pantet.

2.6 Forsikring

Sikkerhetsstillelse gjennom en forsikringsordning vil innebære at deponiansvarlig tegner en forsikring som dekker ansvar for oppfyllelse av forpliktelser i avslutnings- og etterdriftsperioden. SFT er ikke kjent med at det for tiden foreligger relevante forsikringsprodukter i Norge. En løsning av sikkerhetsstillelsen gjennom en forsikringsordning synes derfor lite aktuelt i dag.

2.7 Konserngaranti

En variant av sikkerhetsstillelse kan også være at det stilles en konserngaranti. Det kan f.eks. gjøres ved at et morselskap garanterer for de forpliktelser datterselskapet, som er den driftsansvarlige, har eller vil få i avslutnings- og etterdriftsperioden. Denne formen for garantistillelse er særlig aktuell for bedriftsinterne industrideponier.

Sett fra bedriftene sin side kan dette være en svært hensiktsmessig måte å oppfylle kravet fra forurensningsmyndighetene om å stille økonomisk sikkerhet på.

Dersom den driftsansvarlige ønsker å dekke sine garantiforpliktelser gjennom en konserngaranti, må forurensningsmyndigheten vurdere garantiselskapets soliditet i hvert enkelt tilfelle. Det kan ev. kreves annen form for garanti fra morselskapet i tillegg. Forurensningsmyndigheten må bruke skjønn ved slike vurderinger. Dersom en virksomhet ønsker å tilby denne formen for sikkerhet, må forurensningsmyndigheten gjøre en nøye vurdering i hvert enkelt tilfelle. Saksbehandler i SFT eller hos fylkesmannen bør ta kontakt med juridisk seksjon i SFT.

2.8 Om skattemessig behandling av avsetninger over drift

Skattemessige spørsmål rundt ulike måter å stille finansiell garanti på må tas opp med ligningsmyndighetene av den driftsansvarlige i hvert enkelte tilfelle.

3 KOSTNADER VED AVSLUTNING OG ETTERDRIFT

I flg. avfallsforskriften, § 9-10 annet ledd, skal alle kostnader ved et deponi dekkes gjennom mottaksgebyret, også kostnaden ved den finansielle garantien. Garantien skal dekke anslåtte kostnader til avslutning av deponiet og til etterdrift av deponiet i en periode på minst 30 år. Forurensningsmyndigheten må vurdere om det skal kreves en lengre etterdriftsperiode i særlige tilfeller. Den økonomiske sikkerhetsstillelsen skal i tilfelle omfatte hele etterdriftsperioden. Garantistillelsen er knyttet til forventede kostnader som vil oppstå for å oppfylle forpliktelsene etter avfallsforskriften, herunder ligger også kostnader til å gjennomføre nødvendige reparasjoner etc. som er nødvendige for å oppfylle disse forpliktelsene.

Det betyr at når deponiet slutter å ta i mot avfall, skal garantien være fullstendig. Etter hvert som garantiansvaret reduseres, skal også det garanterte beløp reduseres tilsvarende. Når etterdriftsperioden er avsluttet, er også garantiforpliktelsen avsluttet.

For ordens skyld tenker vi her på den endelige avslutningen av hele deponiet. Enkeltceller på deponiet kan bli avsluttet mens resten av deponiet er i normal drift.

3.1 Generelt om finansiering av garantistillelsen

Den finansielle sikkerheten må bygges opp gjennom avsetninger i driftsperioden, mens deponiet fortsatt har inntekter. Årlig avsetning i driftsperioden kan beregnes ved å kalkulere hvilket årlig beløp som må til for at sluttverdien av de årlige avsetninger i driftsperioden, blir lik de neddiskonterte utgiftene til avslutnings- og etterdriftstiltakene på avslutningstidspunktet, jf. kap. 3.4.

Årlig avsetning kan deretter utlignes på årlig mengde avfall som deponeres.

For deponier som består av helt separate deponiområder eller deponiceller, kan det være aktuelt å avslutte enkelte områder mens resten av deponiet er i ordinær drift. Dersom atskilte deler av deponiområdet avsluttes, kan størrelsen på garantien/ sikkerhetsstillelsen for å dekke avslutningskostnadene reduseres tilsvarende etter godkjenning av forurensningsmyndigheten. Avsetningen til etterdriftsforpliktelsene blir trolig i mindre grad berørt av slike tiltak.

3.1.1 Deponier eid av kommuner eller av selskap organisert etter lov om interkommunale selskap

For kommunale deponier som mottar husholdningsavfall, skal de beregnede kostnader innregnes i de kommunale renovasjonsgebyrene. Selvkostprinsippet gjelder for dette avfallet, jf. SFTs veileder om beregning av kommunale avfallsgebyr (TA-2001-2004). I hht. til forurensningsloven § 34 om avfallsgebyr, skal kostnadene ved den andelen

av den finansielle garantien som kan tilskrives næringsavfall finansieres gjennom kommunens forretningsdrift og ikke gjennom renovasjonsgebyrene.

Når det gjelder avfall som allerede er deponert før den finansielle garantien er på plass, må det avsettes tilstrekkelige midler gjennom den resterende driftsfasen slik at den samlede finansielle garantien er på plass ved avslutningstidspunktet for deponiet. Garantiansvaret for tidligere deponert avfall som kom inn under lovpålagt kommunal renovasjon (forbruksavfall før endringen av avfallsdefinisjonene i forurensningsloven fra 1. juli 2004), kan slik SFT ser det finansieres over renovasjonsgebyrene, mens garantiansvaret for ev. tidligere deponert avfall som ikke var underlagt lovpålagt kommunal renovasjon (næringsavfall, før 1. juli 2004 produksjonsavfall) må finansieres på annen måte.

3.1.2 Deponier eid av aksjeselskap eller andre selskap med begrenset ansvar som tar i mot avfall fra andre

For et slikt deponi må det kreves at den finansielle garantien bygges opp i takt med de kostnadene som påløper for avslutning og etterdrift.

Innen avslutning av deponiets drift, må hele det stipulerte garantibeløp ha kommet på plass gjennom driftsinntektene, eller gjennom annen finansiering.

3.1.3 Bedriftsinterne industrideponier

Det er et krav i avfallsforskriften § 9-10, andre ledd, at prisen som avfallsbesitter betaler ved deponering skal dekke samtlige kostnader ved deponeringen, også kostnaden ved den finansielle garantien. Det må forstås noe annerledes når det gjelder bedriftsinterne industrideponier som ikke mottar betaling for å ta i mot avfall.

For bedriftsinterne industrideponier må prinsippet om kostnadsdekning sees i sammenheng med hvordan garantien er stilt. Om garantien er basert på avsetning av midler til oppbygging av fond e.l., må garantien bygges opp i takt med de kostnadene som påløper for avslutning og etterdrift. Hvis garantien som stilles er en konserngaranti, må utformingen av konserngarantien ta høyde for at alle forventede kostnader er dekket.

3.2 Deponier som har vært i drift før deponiforskriften ble vedtatt

Deponier som nedlegges før deponiforskriftens overgangsperiode utløper i 2009 blir ikke omfattet av dette kravet til finansiell garanti. Deponieier må likevel forholde seg til de vilkår for avslutning og etterdrift som forurensningsmyndigheten gir, med de kostnader som følger av disse vilkår.

For deponier som har vært i drift før de nye kravene tas inn i utslippstillatelsen og som fortsetter med ordinær drift med de nye kravene, må kravene tilpasses de ulike deponiene. Dette er omtalt nedenfor. Ingenting av dette fratar deponieier for forpliktelsen om at alle relevante kostnader forbundet med avslutnings- og

etterdriftsfasen faktisk må dekkes av deponieier. Dette kravet gjelder uavhengig av om det er satt av midler til dette gjennom en slik finansiell sikkerhet.

3.3 Vurdering av kostnader ved avslutning og etterdrift

For å kunne etablere en slik sikkerhetsstillelse må kostnadene ved avslutning og etterdrift av deponiet beregnes. Avfallsforskriften § 9-15, jf. vedlegg III til kap. 9 om deponering av avfall, omtaler avslutning og etterdrift av deponiet. Vi har i vedlegg I til denne veilederen lagd en sjekkliste over forventede kostnader ved avslutningen av et deponi. I vedlegg II har vi lagd en tilsvarende sjekkliste over forventede kostnader i etterdriftsfasen til et deponi. Vi understreker at disse sjekklistene ikke må sees på som uttømmende eller komplette i forhold til ethvert deponi. Sjekklistene må betraktes som veiledende.

Den driftsansvarlige er pålagt å utarbeide en plan for avslutning og etterdrift, jf. avfallsforskriften § 9-8 om søknad om tillatelse, punkt g). Forurensningsmyndigheten skal videre vurdere om søkerens løsning tilfredsstiller kravene, jf. § 9-9 c). I dette ligger også å anslå kostnadene ved avslutning og etterdrift.

Det kan skje endringer som får betydning for garantistillelsen, både i deponiets driftsperiode og i etterdriftsperioden. Slike endringer kan f.eks. være at ny teknologi endrer kostnader, at det oppstår endringer i arbeids- eller materialkostnader eller ved endringer i rentenivået.

Det kan også skje at lovendringer endrer kravene garantien/sikkerhetsstillelsen er basert på og således gir grunnlag for endringer fra forurensningsmyndigheten side.

3.4 Beregning av nødvendig garantibeløp

Kostnader for de ulike tiltak ved avslutning og i etterdriftsperioden må anslås, jf. pkt. 3.3 ovenfor og vedlegg I og II. Kostnadene må fordeles på de enkelte år. Den beregnede nåverdien av disse kostnadene vil gi den beste vurderingen av kravet til størrelse på garantien/sikkerhetsstillelsen.

De beregnede kostnadene vil knytte seg til ulike tidsperioder og delvis komme langt frem i tid. For å kunne beregne de årlige kostnadene må de betraktes som en betalingsrekke, og det beregnes nåverdi av denne betalingsrekken på det tidspunkt da deponieier avslutter den normale drift og starter avslutningen av deponiet.

Ved neddiskonteringsberegningene skal en legge til grunn forventet avkastning på de midlene som er satt av og skal være tilgjengelige for å oppfylle avslutnings- og etterdriftskravene.

Deretter må det årlige inntjeningsbehov gjennom deponiets resterende løpetid som er nødvendig for å dekke de fremtidige kostnadene beregnes.

I vedlegg III er det lagd en steg-for-steg veiledning om neddiskontering av fremtidige kostnader til nåverdi, og om beregning av det årlige inntjeningsbehovet som er nødvendig for å dekke disse kostnadene.

Vi understreker at slike beregninger må gjøres separat for hvert enkelt deponi. Vi har likevel ønsket å synliggjøre hvordan dette kan gjøres ved å lage et konkret eksempel. I vedlegg IV viser vi en slik beregning for et konstruert deponi "Deponi X". Forutsetningene i eksemplet er lagd av en konsulent ut fra erfaringstall, og SFT understreker at dette er et beregningsteknisk eksempel. Eksemplet er tenkt å bidra til en klargjøring av hvordan vi tenker oss at dette kan gjøres for det enkelte deponi.

Den enkelte deponieier må gjøre en selvstendig vurdering av hvilke faktorer som er relevante for deres deponi, og deretter anslå kostnadene ved de ulike tiltak.

3.5 Avsluttende merknader om garantistillelse

Som en del av behandlingen av en søknad om utslippstillatelse fra et deponi skal det dokumenteres og sannsynliggjøres at det finnes midler til full kostnadsdekning for avslutning og etterdrift av deponiet. Den finansielle garantien kan stilles på ulike måter, jf. kap. 2 og kap. 3.1.3. Når garantien er utformet som en finansiell avsetning i fond eller lignende, vil forurensningsmyndigheten kreve at følgende forhold skal være oppfylt for å godkjenne den finansielle sikkerhetsstillelsen:

- Kostnadsanslag og beregning av årlig avsetning av midler er så riktig som mulig. For at dette skal kunne kontrolleres må beregningene være etterprøvbare, dvs. at forutsetningene for beregningene må synliggjøres, jf. regneeksemplet i vedlegg IV i denne veilederen.
- Den finansielle sikkerheten må etableres i en form som sørger for at midlene vil være sikret for formålet ved en eventuell konkurs eller annen virksomhetsnedleggelse. Hvis for eksempel midlene er sikret gjennom en avsetning i bank, må pengene stå på en sperret konto pantsatt til fordel for SFT.
- Sikkerhetsstillelsen må være tilstrekkelig til å sikre kostnadene ved administrasjonen av avslutning og etterdrift. Hvis den driftsansvarlige ikke lengre finnes som juridisk person, må forurensningsmyndigheten bruke av midlene til å sette ut etterdriftsoppgavene til kompetent virksomhet.
- Størrelsen på den finansielle garantien må til enhver tid kunne dokumenteres.

Det er betydelig usikkerhet rundt de faktiske kostnadene som vil oppstå flere tiår frem i tid. Særlig rentesatsen er svært usikker, samtidig som rentesatsen som benyttes i disse beregningene har svært stor betydning for beregningen av de årlige beløp som må settes av.

Den betydelige usikkerheten taler for at beregningsgrunnlaget må ettersees og revideres fra tid til annen. Kommunale og interkommunale avfallsselskap fastsetter årlig kommunale avfallsgebyrer for den lovpålagte kommunale renovasjon. En oppdatering av disse beregningene bør inngå som en del av beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrene. For andre deponier anbefales også en årlig gjennomgang av beregningsgrunnlaget.

VEDLEGG I. SJEKKLISTE FOR KOSTNADER VED AVSLUTNING AV DEPONI

Administrative kostnader
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Administrasjon og prosjektoppfølging
- Utarbeidelse av riveplan og etterbruksplan for deponiområdet
- Ev. ajourføring av reguleringsplanen og reguleringsbestemmelser med begrensninger for bruken av området/ ev. etablering av tinglyste rådighetsbegrensninger
- Utarbeidelse av beredskapsplan
- Utarbeidelse av etterdriftsbudsjett

Dokumentasjon av deponianlegget
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Innmåling av deponiets ytterbegrensning og overflate (kotehøyder)
- Etablering av fastmerker for setningsmålinger
- Beregning av totalt volum av avfall i deponiet
- Beregning av total og årlig deponigassmengde
- Ajourføre tegninger av deponiet med angivelse av plassering av avfallstyper
- Ajourføre tegninger over gassanlegg
- Ajourføre tegninger over sigevannsanlegg
- Ajourføre tegninger over overvannsanlegg
- Ajourføre tegninger av annen infrastruktur (veier, vannledninger, avløpsledninger, elektrisk anlegg)
- Etablere miljødataarkiv. Dokumentasjon knyttet til deponiets drift, mottak av avfall samt overvåking av utslipp og i resipienter må arkiveres i den utstrekning det er krevd i regelverket eller på annen måte relevant for etterbruken av området

Riving/fjerning av anlegg
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Riving av tekniske anlegg i henhold til etterbruksplan
- Riving og etablering av gjerder iht. etterbruksplan
- Fjerning og etablering av infrastruktur iht. etterbruksplan
- Sikring av anlegg og områder

Avslutning av deponi
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Arrondering av deponioverflate
- Etablering av toppdekke
- Beplantning

Andre forhold
- Særskilte tiltak som framgår av avslutningsplanen/-tillatelsen

VEDLEGG II. SJEKKLISTE FOR KOSTNADER I ETTERDRIFTSPERIODEN

Kostnader i etterdriftsperioden omfatter løpende årlige kostnader og kostnader som forekommer periodisk som nødvendige reinvesteringer gjennom etterdriftsperioden.

Administrative kostnader
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Administrasjon og prosjektoppfølging
- Utarbeide intern årsrapport som dokumenterer deponiets miljøpåvirkning og HMS-arbeidet ved deponiet. Herunder en gjennomgang av etterdriftsplanen med forslag til tiltak og budsjett
- Betjene henvendelser fra allmennheten i forbindelse med spørsmål, jf. miljøinformasjonsloven

Drift- og vedlikehold gassanlegg
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Drift/vedlikehold av gassregulering/pumpestasjon og fakkel
- Drift/vedlikehold av overføringsledninger for gass
- Drift/vedlikehold av varmeanlegg/el.produksjonsanlegg
- Drift/vedlikehold av gassbrønner, sugeledninger og kondensatbrønner
- Rehabilitering/påkostning

Drift- og vedlikehold sigevannsanlegg
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Drift/vedlikehold av sigevannsledninger
- Drift/vedlikehold av pumpestasjoner
- Drift/vedlikehold av forbehandling
- Drift/vedlikehold av behandlingsanlegg
- Drift/vedlikehold av kontroll/overvåkingsstasjon
- Drift/vedlikehold av utslipps-/overføringsledninger
- Rehabilitering/påkostning

Drift- og vedlikehold toppdekke
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Tilførsel av masser for etterarrondering av toppdekke
- Tetting av toppdekke
- Fjerning av beplantning og nyetablering av beplantning

Drift- og vedlikehold overvannsanlegg
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Vedlikehold av overvannsledninger og grøfter
- Etablering av nye overvannsgrøfter
- Rehabilitering/påkostning

Kontroll/overvåking toppdekke og setninger
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Kontroll/overvåking dekkets tetthet
- Kontroll/overvåking setninger
- Kontroll/overvåking helninger

Kontroll/overvåking gassdannelse og anlegg
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Kontroll/overvåking gassmengde og metankonsentrasjon fra hver brønn og totalt
- Kontroll/overvåking driftstid vifte/blåsemaskin
- Kontroll/overvåking energimengde, fordeling energiutnyttelse og fakling
- Kontroll/overvåking gassemisjon gjennom toppdekket
- Kontroll/overvåking tetthet på overføringsledninger

Kontroll/overvåking av sigevannets mengde og sammensetning
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Kontroll/overvåking sigevannsmengder
- Kontroll/overvåking forurensningsparametere i sigevannet
- Kontroll/overvåking vannbalanse, herunder evt. innsamling av meteorologiske data
- Kontroll/overvåking referanse/kontrollbrønner
- Kontroll/overvåking resipient

Kontroll/overvåking overflatevannets mengde og kvalitet
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Kontroll/overvåking overvannsmengder
- Kontroll/overvåking forurensningsparametere i overvannet

Kontroll/overvåking grunnvannets nivå og kvalitet
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Kontroll/overvåking grunnvannsnivå
- Kontroll/overvåking forurensningsparametere i grunnvannet

Rapportering
- Årlig rapportering til miljømyndighet

Andre forhold
- Særskilte tiltak som framgår av tillatelsen

Avslutning av etterdriftsperioden
Kan omfatte følgende kostnadskomponenter:
- Riving og fjerning av tekniske anlegg over terreng
- Endelig arrondering av terreng
- Beplantning
- Fjerning av atkomstveg
- Ajourføring av dokumentasjon for deponiområdet

VEDLEGG III. GJENNOMFØRING AV DE ØKONOMISKE BEREGNINGENE

Dette vedlegget gir en steg-for-steg beskrivelse av hvordan en går frem for å beregne kostnader for avslutning og etterdrift av avfallsdeponier, som underlag for å beregne pris for levert avfall.

1. Det må framskaffes nødvendige grunnlagsdata om deponiet som utgangspunkt for beregningene, og som grunnlag for kontroll og godkjenning av at garantiforpliktelsene er oppfylt. Det anbefales derfor at det lages en dataoversikt slik det er gjort i regneeksemplet i vedlegg IV.

2. Identifiser de tiltakene som er nødvendige for å oppfylle kravene til avslutning og etterdrift. Det er viktig å få med alle kostnader som en forventer vil påløpe, også de administrative. Sjekklistene i vedlegg I og II er lagd for å være til hjelp i dette. Vi gjør likevel oppmerksom på at disse listene ikke er ment å være komplette eller uttømmende for alle typer deponier. Alle deponier må gjøre en selvstendig vurdering.

3. Anslå kostnadene for hvert av de 30 årene i etterdriftsperioden ved å gjøre en vurdering av alle identifiserte kostnader og summere disse. Før de inn i en tabell slik det er gjort i eksemplet. Alle kostnadene skal anslås i dagens priser.

4. Anslå forventet realrente (realavkastning) på midler som skal settes av ved å ta utgangspunkt i forventet avkastning på pengene der hvor de skal plasseres og trekke fra forventet prisstigning. Hvis det ikke er holdepunkt for noe annet, så bruk gjeldende rente der hvor pengene skal plasseres og siste anslag for årlig stigning i konsumprisindeksen.

5. Denne realrenta skal brukes til å neddiskontere alle kostnadene til nåverdi. Vi anbefaler å gjennomføre slike beregninger i regneark på PC eller kalkulator som har funksjoner for denne typen beregninger. Det er også mulig å gjøre slike kalkulasjoner manuelt ved hjelp av rentetabeller.

6. Deretter beregnes årlig anslått inntjeningsbehov. Dette er det årlige inntjeningsbehovet som gir nåverdien av inntektene lik nåverdien av kostnadene. Denne beregningen anbefales også å gjøre ved å bruke PC og regneark, eller en finansiell kalkulator.

7. Disse beregningene gir grunnlag for å beregne kostnader til avslutning og etterdrift pr. tonn avfall som mottas ved deponiet. For deponier som mottar avfall som omfattes av lovpålagt kommunal renovasjon, skal renovasjonsgebyrene bare dekke husholdningsavfallets relative andel av de samlede kostnadene for avslutning og etterdrift av alt levert avfall. Resten må dekkes inn av deponieier på annen måte.

8. Inntjeningsbehovet/pris pr. tonn avfall må justeres hvert år for årlig prisstigning. Også når det skjer vesentlige endringer i forutsetningene for regnestykket må nytt inntjeningsbehov må ny pris for levert avfall og behov for tilleggsavsetninger beregnes. Det kan dreie seg om endringer i avkastning på avsatte midler, endringer i kostnadsanslagene, endringer i tilgangen på avfall, endringer i deponiets gjenstående levetid etc.

VEDLEGG IV. BEREGNINGSTEKNISK EKSEMPEL

Vi har nedenfor konstruert et beregningsteknisk eksempel. Vi gjør oppmerksom på at den konkrete tallfestingen av kostnadskomponenter mv. må sees på som eksempler, og vi understreker at den enkelte deponiansvarlige må gjøre en selvstendig vurdering. Punktene i våre kommentarer nedenfor samsvarer med punktene i vedlegg III.

"Deponi X" er et avfallsdeponi for ordinært avfall (kategori 2).

Pkt.1 Bakgrunnsdata
I tabell 1 gis en beskrivelse av deponiet i eksempelet. I tabell 2 er en betalingsrekke for hvert år for avslutnings- og etterdriftsperioden. Bakgrunnsdata for dette tallmaterialet fremkommer i tabellene 3, 4 og 5 nedenfor.

Tabell 1: Beskrivelse av deponiet

Etablert	År 1985
Eier/driftsansvarlig	Kommune Y
Planlagte total avfallsmengde ved avslutning	600.000 tonn
Planlagt årlig avfallsmengde	15.000 tonn
Planlagt samlet levetid for deponiet	40 år
Planlagt år avslutning	År 2025
Avfallsmengde deponert 2004	300.000 tonn
Forventet restlevetid	20 år
Areal	50 da.
Deponigassanlegg	Ja, 30 gassbrønner. Kapasitet: 250 Nm^3/h. Gasspumpestasjon m/fakkel er inngjerdet. Gass overføres vinterstid til kommunal svømmehall for energiutnyttelse. Opprinnelige investering 2,9 mill. kr.
Sigevannsoppsamling	Ja, oppsamling med overføring (selvfall) til kommunalt renseanlegg. Opprinnelige investeringer 2,4 mill. kr.
Overvannssystem	Avskjærende system etablert, bortledning til bekk.
Bygningsmasse	Avfallsmottak m/vekt og personalfunksjoner. Mottak for farlig avfall (200 m^2). Diverse øvrige haller (600 m^2).

Etter avslutning av deponiet driftes mottaket for farlig avfall i hele etterdriftsperioden.

Avfallsmottak med personalfunksjoner benyttes i etterdriftsperioden. Ingen nye funksjoner etableres i øvrig bygningsmasse, som derfor rives.

Pkt. 2 Identifisering av nødvendige tiltak
Her kan sjekklistene i vedlegg I og II for aktuelle tiltak ved hhv. avslutning av deponi og etterdrift av deponi være til hjelp. Vær oppmerksom på at disse listene ikke er uttømmende, men et hjelpemiddel til å identifisere relevante kostnadskomponenter.

Pkt. 3 Vurdering av kostnader
Anslå kostnadene for hvert av de 30 årene for aktuelle tiltak og summer for hvert av årene. Det vil gi bedre oversikt og lette etterkontrollen av beregningene om betalingsrekkene samles i en tabell, slik som i tabell 2. Anslagene skal være i faste kroner.

Beregningene gir følgende betalingsrekke i hele perioden:

Tabell 2: Betalingsrekke i faste kroner for kostnader til avslutning og etterdrift for deponi X (tall i 1.000 kroner). Grunnlagsdata for dette regneeksemplet følger i tabell 3 og 4.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Kostnad avslutning av drift	1 655									
Årlig kostnad etterdrift	845	845	845	845	1 245	845	845	845	845	1 345
Kostnad avslutning av etterdrift										
SUM ÅRLIG BETALING	2 500	845	845	845	1 245	845	845	845	845	1 345

2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044
845	845	845	845	1 245	845	845	845	845	1 345
845	845	845	845	1 245	845	845	845	845	1 345

2045	2046	2047	2048	2049	2050	2051	2052	2053	2054
845	845	845	845	1 245	845	845	845	845	845
									840
845	845	845	845	1 245	845	845	845	845	1 685

Pkt. 4 Anslå forventet realrente
Realrenten anslås ved å trekke siste anslag for prisstigningen, målt ved konsumprisindeksen, fra forventet nominell avkastning på avsatte midler. Hvis nominell rente er 6 % og prisstigningen er 2 %, så blir realrenten 4 %.

Pkt. 5 Beregning av nåverdien av forventede utbetalinger
I dette regneksemplet er kostnadsvurderingene foretatt i faste priser, og det er benyttet en realrente på 4 %. Beregningene gjøres enklest med regneark på PC eller kalkulator.

Pkt. 6 Beregning av inntjeningsbehov
For å skaffe et beløp som dekker denne garantien må det avsettes et årlig beløp i gjenværende driftperiode 2005-2024, dvs. over 20 år. Beregning kan gjøres med regneark på PC eller kalkulator. Det forutsettes her beregningsteknisk at aktiviteten i deponiet er jevn over tid.

Pkt. 7 Beregning av pris pr. tonn avfall og behov for andre midler
I dette eksemplet er halvparten av deponiets planlagte kapasitet tatt i bruk før det ble søkt om ny tillatelse i 2004, dvs. at 300 000 tonn allerede er deponert. Dette avfallet omfattes av garantiansvaret. Den andelen av det tidligere deponerte avfallet som kommer fra avfall som var omfattet av lovpålagt kommunal renovasjon kan dekkes over renovasjonsgebyrene.

Pkt. 8 Justering av beløpene ved vesentlige endringer i forutsetningene for beregningene
De ulike anslagene i kostnadsvurderingene vil kunne endres over tid. Det er fornuftig å kontrollere forutsetningene for dette regnestykket årlig, og ev. beregne nytt inntjeningsbehov og fordele dette på pris pr. tonn avfall og behovet for andre avsetninger.

Tabell 3: Kostnader ved avslutningen av "Deponi X"

Kostnadsobjekt	Kostnad	Merknad
Administrative kostnader		
Administrasjon/prosjektoppfølging	150 000	
Utarbeide riveplan og etterbruksplan for deponiområdet	50 000	
Ev. ajourføre reguleringsplanen og reguleringsbestemmelser med begrensninger for bruken av området/ ev. etablere tinglyste rådighetsbegrensninger.		
Utarbeidelse av beredskapsplan	15 000	
Utarbeidelse av etterdriftsbudsjett	10 000	
Dokumentasjon av deponianlegget		
Innmåling av deponiets ytterbegrensning og overflate (kotehøyder)	30 000	
Etablering av fastmerker for setningsmålinger	10 000	
Beregning av totalt volum av avfall i deponiet	25 000	
Beregning av total og årlig deponigassmengde	5 000	
Ajourføre tegninger av deponiet med angivelse av plassering av avfallstyper	30 000	
Ajourføre tegninger over gassanlegg	10 000	
Ajourføre tegninger over sigevannsanlegg	10 000	
Ajourføre tegninger over overvannsanlegg	10 000	
Ajourføre tegninger av annen infrastruktur (veier, vannledninger, avløpsledninger, el.anlegg)	10 000	
Oversendelse av data for innlegging i SFT`s register over avfallsdeponier	10 000	
Riving/fjerning av anlegg		
Riving av tekniske anlegg i henhold til etterbruksplan	360 000	600 m2 a 600 kr/m
Riving og etablering av gjerder i hht etterbruksplan	120 000	300 lm a 400 kr/lm
Fjerning og etablering av infrastruktur i hht etterbruksplan	0	
Sikring av anlegg og områder	0	
Avslutning av deponi		Deponiareal 50 daa
Arrondering av deponioverflate	250 000	
Etablering av toppdekke	500 000	Gjenstår 10 da. av deponiet for tildekking ved avslutning
Beplantning	50 000	
Andre forhold		
Særskilte tiltak som framgår av avslutningsplanen/-tillatelsen	0	
SUM KOSTNAD	1 655 000	

Tabell 4: Kostnader ved etterdrift av "Deponi X" (av plassmessige hensyn er bare utvalgte år tatt inn). I dette eksemplet vil år 11 til år 30 følge likedan som år 1-10 i en tiårssyklus.

Kostnadsobjekt	**Kommentar**	**År**	**År**	**År**	**År**
		1	**2**	**5**	**10**
Administrative kostnader					
Administrasjon/prosjektoppfølging		50 000	50 000	50 000	50 000
Årlig gjennomgang av etterdriftsplanen med forslag til tiltak og budsjett	Inkl				
Drift- og vedlikehold gassanlegg					
Drift/vedlikehold av gassregulering/ pumpestasjon og fakkel		80 000	80 000	80 000	80 000
Drift/vedlikehold av overføringsledninger for gass		20 000	20 000	20 000	20 000
Drift/vedlikehold av varmeanlegg/ el.produksjonsanlegg		30 000	30 000	30 000	30 000
Drift/vedlikehold av gassbrønner, sugeledninger og kondensatbrønner		50 000	50 000	50 000	50 000
Rehabilitering/påkostning	Hvert 5. år			400 000	400 000
Drift- og vedlikehold sigevannsanlegg					
Drift/vedlikehold av sigevannsledninger		30 000	30 000	30 000	30 000
Drift/vedlikehold av pumpestasjoner	Selvfallsystem				
Drift forbehandling (lokal luftedam)		120 000	120 000	120 000	120 000
Drift/vedlikehold av behandlingsanlegg	Kostnad 5 kr/m3	200 000	200 000	200 000	200 000
Drift/vedlikehold av kontroll/overvåkingsstasjon	Inkl.				
Drift/vedlikehold av utslipps-/overføringsledninger		20 000	20 000	20 000	20 000
Rehabilitering/påkostning	Hvert 10. år				100 000
Drift- og vedlikehold toppdekke					
Tilførsel av masser for etterarrondering av toppdekke		10 000	10 000	10 000	10 000
Tetting av toppdekke	inkl.				
Fjerning av beplantning og nyetablering av beplantning					
Drift- og vedlikehold overvannsanlegg					
Vedlikehold av overvannsledninger og grøfter		10 000	10 000	10 000	10 000
Etablering av nye overvannsgrøfter					
Rehabilitering/påkostning					
Kontroll/overvåking toppdekke og setninger					
Kontroll/overvåking dekkets tetthet	inkl. i post gass				
Kontroll/overvåking setninger		10 000	10 000	10 000	10 000
Kontroll/overvåking hellninger	inkl. i setninger				
Kontroll/overvåking gassdannelse og anlegg					
Kontroll/overvåking gassmengde og metankonsentrasjon fra hver brønn og totalt	inkl. i drift				

Kontroll/overvåking driftstid vift/blåsemaskin	inkl. i drift				
Kontroll/overvåking energimengde, fordeling energiutnyttelse og fakling	inkl. i adm.				
Kontroll/overvåking gassemisjon gjennom toppdekket		10 000	10 000	10 000	10 000
Kontroll/overvåking tetthet på overføringsledninger	inkl. i drift				
Kontroll/overvåking av sigevannets mengde og sammensetning					
Kontroll/overvåking sigevannsmengder	inkl. i drift				
Kontroll/overvåking forurensningsparametere i sigevannet	analyser	100 000	100 000	100 000	100 000
Kontroll/overvåking vannbalanse, herunder evt. krav om innsamling av metrologiske data		10 000	10 000	10 000	10 000
Kontroll/overvåking referanse/kontrollbrønner	inkl.				
Kontroll/overvåking resipient		10 000	10 000	10 000	10 000
Kontroll/overvåking overflatevannets mengde og kvalitet					
Kontroll/overvåking overvannsmengder	inkl. i drift				
Kontroll/overvåking forurensningsparametere i overvannet	analyser	30 000	30 000	30 000	30 000
Kontroll/overvåking grunnvannets nivå og kvalitet					
Kontroll/overvåking grunnvannsnivå	inkl. i drift				
Kontroll/overvåking forurensningsparametere i grunnvannet	analyser	30 000	30 000	30 000	30 000
Rapportering					
Årlig rapportering til deponieier og miljømyndighet med		25 000	25 000	25 000	25 000
Andre forhold					
Særskilte tiltak som framgår av tillatelsen					
SUM ÅRLIGE ETTERDRIFTSKOSTNADER		**845 000**	**845 000**	**1 245 000**	**1 345 000**

Tabell 5: Kostnader ved avslutning av etterdrift av "Deponi X"

Kostnadsobjekt	**Kommentar**	**År**
		31
Utarbeide avslutningsplan/plan for stengning		20 000
Riving og fjerning av tekniske anlegg over terreng		800 000
Arrondering av terreng		
Beplantning	inkl.	
Fjerning av adkomstvei	inkl.	
Ajourføring av dokumentasjon for deponiområdet		20 000
SUM KOSTNAD		**840 000**

VEDLEGG V. OPPRETTELSESDOKUMENT FOR STIFTELSEN STENDAFJELLETS ETTERBRUKSFOND

Året 2005, den ....., ble det avholdt opprettelsesmøte i stiftelsen Stendafjellets Etterbruksfond.

Som oppretter møtte Fana Stein og Gjenvinning AS, Fanaveien 221, 5239 Rådal, org.nr. 980 348 466, ved signaturberettigede ……. og …….

Til behandling forelå:

1. STIFTELSENS VEDTEKTER

Det ble fremlagt utkast til vedtekter, slik:

§ 1. Stiftelsens navn

Stiftelsens navn er Stendafjellets Etterbruksfond. Stiftelsen er en alminnelig stiftelse i henhold til bestemmelsene i lov av 2001-06-15, stiftelsesloven.

§ 2. Stiftelsens formål

Stiftelsens formål er avslutning og etterdrift av bergromsdeponi i Stendafjellet, slik forutsatt i utslippstillatelse til Fana Stein og Gjenvinning AS fra Fylkesmannen i Hordaland datert 30. juni 2003.

§ 3. Stiftelsens styre

Stiftelsen skal ha et styre bestående av tre medlemmer. Styremedlemmene oppnevnes av styret i Fana Stein og Gjenvinning AS. Styret velger selv leder. Styrets beslutninger fattes ved flertallsvedtak blant de tilstedeværende styremedlemmer. Styrets formann leder møtene. I hans fravær oppnevnes en møteleder. Ved eventuell stemmelikhet i styret gjelder det styrets formann har stemt for, og i hans fravær møtelederen. Styremedlemmer tjenestegjør i fire år. Styret avgjør alle spørsmål som ikke etter lov eller forskrifter tilligger andre organer.

Styrets leder representerer stiftelsen utad. Stiftelsens signatur tegnes av styrets leder.

§ 4. Stiftelsens kapital

Stiftelsens grunnkapital er kr .....,-. Stiftelsens kapital opparbeides utover dette ved innbetalinger fra Fana Stein og Gjenvinning AS, ved overførsel av beløp tilgodesett stiftelsen. Slik kapitaltilførsel skal utgjøre kr ...,- pr. tonn avfall som deponeres i oppretterens anlegg i Stendafjellet, og tilførselsbeløpet reguleres etter Fylkesmannens

nærmere bestemmelse.

Kapitalens anvendelse tilligger for øvrig styret, men alltid innenfor stiftelsens formål.

§ 5. Lovbestemmelser

For øvrig vises til de til enhver tid gjeldende bestemmelser i stiftelsesloven.

Det foreliggende utkast til vedtekter ble godkjent.

2. VALG AV STYRE

Følgende ble foreslått og innvalgt som medlemmer i stiftelsens styre:

NN,

NN,

NN.

3. VALG AV REVISOR

Som revisor ble valgt:

NN.

4. ÅPNINGSBALANSE

Åpningsbalansen for stiftelsen ble fremlagt og godkjent.

ooo000ooo

Ytterligere saker forelå ikke til behandling. Møtet ble deretter hevet.

Bergen, ... 2005.

FANA STEIN OG GJENVINNING AS

_____ _____

NN NN